

Jadwiga Duda

Wieliczka, st. 10, gm. loco, woj. m.
krakowskie, AZP 104-57/10

Informator Archeologiczny : badania 29, 110

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W wydobytym materiale zabytkowym, oprócz późno- i wczesnośredniowiecznej ceramiki naczyniowej oraz fragm. naczyń pradziejowych, a także kości zwierzęcych, na uwagę zasługują: fragm. grzebienia z poroża (z nawarstwień wczesnośredniowiecznych), srebrny brakteat krzyżacki, motowidło z poroża oraz wyroby z żelaza — fragm. struga do gontów, czyli tzw. nutownika, 2 klucze do kłódki, bełt do kuszy, fragm. wrzeczadła i sprzączka do pasa.

Materiały wraz z kompletem dokumentacji przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Pożądanę jest kontynuowanie prac wykopaliskowych na terenie stanowiska 1 w Wielądzu oraz na leżącej w jego bezpośrednim sąsiedztwie osadzie (stanowisko 21).

Wieliczka, st. 10
gm. loco, woj. m. krakowskie
AZP 104-57/10

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Badania prowadziła mgr Jadwiga Duda (autorka sprawozdania). Finansowane przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Piąty sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna (XI do poł. XIII w.).

Stanowisko znajduje się we wschodniej części Wieliczki, między ul. Mierzączką i Mieszcząską, na zboczu opadającym ku zachodowi w stronę rzeczki Srawy. Decyzją Konserwatora Wojewódzkiego w Krakowie w 1966 r. objęte zostało ochroną prawną. Badania archeologiczne prowadzili tu M. Zeyland, A. Jodłowski, K. Reguła.

W 1995 r. założono 6 wykopów o numerach XXXII-XXXVII, które pozwoliły na przebadanie powierzchni 142 m². W wykopach stwierdzono m.in. obecność warstwy kulturowej z wczesnego średniowiecza o miąższości ok. 20 cm oraz ośmiu obiektów osadniczych.

Obiekty kulturowe to 6 jam, palenisko otwarte i rowek. Jamy miały kształt owalny lub okrągły oraz nieckowate lub płaskie dna, które wypłycały się na głębokości 0,95-1,6 cm. Najciekawsza była jama kształtu kolistego o średnicy 1 m, w której dno wbity był słup sięgający do głębokości 2 m. Obok licznych fragm. ceramiki, grud polepy, węgla drzewnego, przedmiotów metalowych (w tym krzesiwka) i kamienia żarnowego wystąpił w niej fragm. szkieletu konia (w porządku anatomicznym spoczywała czaszka i 12 kręgów kręgosłupa). Była to jama przypaleniskowa, bowiem w odległości ok. 0,5 m od niej znajdowało się palenisko otwarte o średnicy ok. 1,5 m, zbudowane z kamieni piaskowcowych i wapiennych. W palenisku znaleziono obok ceramiki ostrogę, gwóźdź, przedmiot z ołowiu, fragm. skóry z buta i oselkę z piaskowca. Na południe od jamy i paleniska odkryto rowek o długości 7,5 m, w przekroju zbliżony do rozciągniętej litery U. W jego wypełnisku nie stwierdzono zabytków ruchomych. Biegnął on zgodnie z opadem zbocza, a więc ze wschodu na zachód.

Warstwa kulturowa oraz odkryte obiekty dostarczyły dużej ilości zabytków ruchomych charakterystycznych dla wczesnego średniowiecza, wśród których dominują fragm. ceramiki. Pochodzą one z naczyń lepionych ręcznie z użyciem koła garncarskiego, z gliny zawierającej domieszkę drobnoziarnistego piasku, o powierzchniach barwy ceglastej, szarej, brunatnopopielatej i czarnej. Zdobione są najczęściej rytą linią falistą. Na dnach często występują znaki garncarskie. Reprezentują one formy odpowiadające m.in. typom VIII, IX, X w klasyfikacji ceramiki krakowskiej K. Radwańskiego.

W warstwie ziemi, która zalegała nad warstwą z obiektami wczesnośredniowiecznymi wystąpił przemieszany materiał zabytkowy, pochodzący z wczesnego średniowiecza aż po czasy współczesne. Była to głównie ceramika, na uwagę zasługuje też moneta — grosz miedziany Stanisława Augusta Poniatowskiego z 1768 r.

Chronologię osady określona w oparciu o materiał ceramiczny pozyskany z dotychczasowych badań ustalono na XI do poł. XIII w. W bieżącym roku potwierdza ją znaleziona ostroga.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Badania będą kontynuowane.